

Gunst Lipót

Ez az apai nagyapám. A kép Szentesen készült, 1918-ban. Apai nagypapámat Gunst Lipótnak hívták. Amennyire én láttam a születési anyakönyvi kivonatát, ott Leopold néven volt anyakönyvezve, de Lipót néven szerepelt például az üzletben, az volt kiírva, hogy Gunst Lipót. A nagyapám Szentesen született 1844-ben. A nagypapa először szatócs volt Szentesen, amelyet egyre jobban fejlesztett és a végén vas-edény-műszaki kiskereskedő volt. Tehát a fűszer meg ostornyél meg ilyesmi, amik először mentek, szépen lekoptak onnan, és vas-edény, kibővítve a műszaki, tehát kocsialkatrészekkel, kovácsműhelyhez tartozó felszerelésekkel, asztalos szerszámokkal, asztalosműhelyekhez tartozó felszerelésekkel. Később, mikor a bicikli elterjedt, akkor a kerékpár is nagymenő cikk volt. És volt persze zománcedény, daráló, kés, olló, minden

ilyesmi. Az üzlet a Postával szemben, a Fő tértől a negyedik házban volt. Nem ott nyitotta az üzletét, hanem valahol a Kisérből, ami egy külső városrésze a városnak. Aztán, gondolom, fokozatosan keveredett oda, ahol már én is születtem, és ahol volt ez az üzlet. Amikor én ismertem, akkor maga az üzlethelyiség olyan 80-100 négyzetméteres helyiség volt és számos raktár volt a földszinten is, és pinceraktár is volt, amelyik összességében lehetett olyan 250 négyzetméter. Apám átvette aztán, mikor nagypapa kezdett kiöregedni, úgyhogy én főleg arra az időszakra emlékszem, akkor olyan négyen lehettek az alkalmazottak. Apám nagyon szorgalmas ember volt. Minden este 7-kor zártuk az üzletet. Annak idején az úgy volt, hogy reggel 7-kor kellett nyitni 12-ig, 12-től 2-ig volt egy déli szünet, és 2-től 7-ig megint a nyitva tartás, úgyhogy apám ennyire elfoglalt ember volt. Szombaton nyitva volt [lásd: szombati munkavégzés tilalma], és egy időben vasárnap is - először délig, aztán később 7-től 10 óráig [Az üzleti zárórát először az 1913. évi XXXVI. törvénycikk rendelkezései szabályozták, ezek értelmében a kötelező záróra általában este 8 órától reggel 6 óráig tartott, s ez a rendelkezés természetesen a családtagok által működtetett üzletekre is vonatkozott. A törvényhatóságok és rendezett tanácsú városok természetesen a törvény korlátai között eltérően is szabályozhatták az üzleti zárórát. A szabályok megszegése kihágásnak minősült. - A szerk.] A környékről nem volt árubeszerezés. Bár még a nagypapám vezette, de apám utazott beszerezni. Szállítóink voltak például a Weiss Manfréd gyár, amelyiknek 9 cikke is volt. De számos cégtől szereztünk be, az akkori legnagyobb kereskedőktől Budapesten. Egy hasonló méretű konkurencia volt, a Horváthék, és voltak a külső városrészekben kisebb hasonló kereskedők, azok már inkább vegyeskereskedés jellegűek voltak, de ezek többnyire a nagypapám üzletéből kikerült segédek voltak, akik önállósították magukat. Egy se volt zsidó, ez a konkurencia, a Horváthék, sem zsidó volt. Zsidó, ilyen jellegű üzlet csak a mienk volt. Volt egy nagy-nagy beírókönyv, amibe felírták a vásárlásokat. Volt olyan vevő - mezőgazdasági vidék volt Szentes, a legtöbb tanyai, környéki falubeli gazdálkodók voltak -, akiknek ősszel volt jövedelmük, úgyhogy volt sok olyan, aki csak egyszer fizetett egy évben, a nyári betakarítás után, amikor a búzából meg egyéb terményekből pénzhez jutott. Voltak olyan vevők is, hivatalnokok például -- mert Szentes megyeszékhely volt, nagy hivatali élet volt, meg iskolai élet is [Szentesen egy állami polgári leányiskola volt és egy főgimnázium, amelyből később reálgimnázium lett. Lásd: polgári iskola; gimnázium és egyéb középiskolák. - A szerk.] --, akik havonta kaptak fizetést, azok havonta fizettek. De azt lehet mondani, hogy a vevőknek legalább az 50 százaléka hitelbe vásárolt. S a legtöbb fizetett is. Nagyon ritkán fordult elő, hogy pereskedni vagy követelni kellett volna. Becsületes népek voltak. Nem volt, hogy aláírta, amit vitt, csak egyszerűen be lett diktálva, hogy ez meg az az illetőnek és lebélyegezve. És amikor fizetni jött ősszel a gazda, elhitte, hogy mi nem írtunk be mást, mi meg elhittük, hogy fizetni fog. Szóval ilyen patriarchális idők voltak akkor, még a két világháború között is.